

הזכרת שמות מלאכים

קב הישר (פרק ו)

והרב האר"י ז"ל (שעת המצוות, פרשת שמות, דף יא:), הזהיר לתלמידיו, שלא להזכיר שום מלאך בשמו אפילו בלימודו, כגון: מטטרו"ן – יאמר רק מטט, וסנדלפ"ן – יאמר רק סנדל, וכיוצא בהם שאר שמות מלאכים, זולת שמות המלאכים שהן כשמות האנשים, כגון: מיכאל, גבריאל, רפאל וכיוצא בהן – אין חשש. והטעם, כי הכל ברא הקדוש-ברוך-הוא לצורך האדם, ובשעה שברא הקדוש-ברוך-הוא מלאכים, השביעם הקדוש-ברוך-הוא שיהיו מצויים בשעה שיזכירם האדם לאיזה הצלה בהשבעה וכיוצא בו, ובהשבעה, כשמזכיר האיש שם המלאך, אז המלאך בא ומוכרח לעשות כפי ההשבעה. וכשרואה המלאך שביאתו הוא בחינם – לפעמים מזיקו. מזה יתבונן האדם, שגדול הוא סכנת שבועת-שוא ושקר.

ש"א ג' גוריה אשמה (ש"א ג' כ"ו)

מלא כי אם יאמר מלאך מ"ם טי"ת וכן עמא דבר וראיתי לרבינו מהרח"ו ז"ל בשער טעמי המצוות בפרשת שמות שכתב וז"ל גם היה מורי זלה"ה נזהר מלהוציא מפיו שום שם משמות הקודש או של המלאכים אפילו אותם הכתובים בספרים ולא היה זוכר אותם באמצע הדרוש אלא בדרך זה כשהיה זוכר מטטרו"ן היה אומר מ"ם טי"ת וכשהיה זוכר סמא"ל היה אומר סמ"ך מ"ם וכן כיוצא בזה ועוד כתב אמנם שמות המלאכים שהם נמצאים בבני אדם הנק' בשמותם כגון מיכאל גבריאל מותר להזכירם ע"ש על כן יש ליזהר במלאך מט"ט כמ"ש הרב ז"ל וכן עמא דבר. והיה זה שלום ואל שדי ה' צבאות יעזור לי.

כ"ד הקטן יחזקאל כחלי נר"ו

שאלה אם מותר להזכיר מלאך מט"ט בפה או לאו יורנו המורה לצדקה ושכמ"ה.

תשובה הנה מצינו שם זה שדברו בו חכמים בדבריהם וכנז' במדרש רבא בפי בראשית פרשה ה' א"ר לוי יש מן הדרשנים שהן דורשים כגון בן עזאי ובן זומא נעשה קולו של הקב"ה מיטטרון למשה בשעה שא"ל עלה אל הר העברים נעשה קולו של הקב"ה מיטטרון על המים הה"ד קול ה' על המים וכו' ע"ש פירש רש"י ז"ל מיטטרון כלומר מנהיג ולפי"ז מותר להזכיר שם זה בפה כיון שהיא מילה משמשת בשאר דברים ומזכירים אותה בשאר דברים וכמו שמצינו שכל שם מלאך שנקרא בו אדם מותר להזכירו בפה אך עכ"ז לכבוד מלאך שר הפנים יש ליזהר שבעת שמזכירו בשם זה לא יזכרנו כך בפה

ש"א ה' קו"ט כ"ס המצוות (כ"ג)

מצוה להעתיק בכאן מש"כ הקדוש מהר"ש ויטאל זי"ע בסדור חמדת ישראל אצל תפלת ערבית וז"ל: גם צריך להזהר מאד שלא להזכיר בפיו שם סמא"ל, וזה סוד מה שאמר ושם אלהים אחרים לא תזכירו וכו' ובפרט בלילה שאז היא שליטתו וממשלתו, ולא עוד אלא שגם הוא אסור להזכיר מעין דברים אלו כגון בני אדם הרגילים לומר בלע"ז איל דייאבל"ו וכיוצא בדברים אלו – אין להזכירם כלל, לפי שגם השדי"ם הם בחלקו ומגביר כחו כשמזכיר אותם. ופעם אחד הייתי עם בני אדם בלילה והזכרתי באמצע הדבור שהייתי עמהם את שם סמא"ל ואחר כך בבקר הלכתי לבית מורי ז"ל ונסתכל בי ואמר לי הרי בלילה הזאת עברת על לאו ושם אלהים אחרים לא תזכירו, לכן הזהר כל ימך שלא תזכירו לא את שמו ולא את כיו"ב, ובפרט בלילה, כי אז ניתן לו כח להתגבר עליך ועל אחרים בסיבתך אם תזכיר שמו, לכן ראוי להזכירו בשם אחד טוב כמו סמ"ך מ"ם וכיוצא מאלו השמות שיש בהם מקצת קדושה. כל זה אזהרת מורי זלה"ה ע"כ והוא פלא.